

Այս օրինակ տրտմալի խորհրդա-
ծուծիւններով լեցուն էր անցեալ
տարին . բոլոր ազգասիրաց և բարե-
պաշտ աղգայնոց ունն ու միտքը դար-
ձած էր դէպ յարեւելս, դէպ ի սուրբ
Լիւթիւն մայր Լիւթուն առաքելա-
կան, դէպ յԼիւթուն Սրտոյ և Լիւթա-
մարու, որոնք երեքն ալ այրիացեալ
իրենց Փեսայէն՝ տրտմութեամբ կը-
լնուն ազգին սիրտը, հարկ ի վերայ
դնելով անոր՝ չտալ տեղի Սուրմակ-
ներու ու Բքիչոյներու, այլ յարու-
ցանել յորդուոյ և ի թուանցն Գրի-
գորի՝ Ներսէսներ ու Սահակներ :

Իսկ ի մուտս նորոյ տարւոյս, երբ
կըտեսնեմք որ սոյն ազգային անյաջող
վիճակը առանց փոփոխութիւն մի
ընդունելու դէպ ի լաւն, կը շարու-
նակէ ի մեծ տրտմութիւն Լիւթասի-
րաց, կը տեսնեմք միւս կողմէն ալ մը-
խիթարութեան կայծ մի, ուրախու-
թեան նշոյլ մի, Սրբոց Յակոբեանց
առաքելական Լիւթուոյն վրայէն դէպ
առ որդիսն Հայկայ արձակեալ : Ոչ
ի պարծանս ինձ ասեմ, ըստ Պաւղոսի,
քաւ լիցի, այլ եթէ Ս. Լիւթուոյս ներ-
կայ վիճակին վերայօք կայ տեղի պար-
ծանաց, այն ի շնորհս ազգին է :

Երբ կը տեսնեմք այն զգալի փոփո-
խութիւնը միաբանական Ուխտիս և
ի հոգեւորական զարգացումն, երբ
կըտեսնեմք այն յառաջագէժ քայլերը,
զոր ծանր բայց հաստատուն ընթաց-
քով մի կ'արձակեն դէպ ի այն նպա-
տակը՝ զոր Նախնիքն մեր հաստատեր
էին, արդարեւ կ'ըզմայլի զգայուն
Հայու մի սիրտը, և պահ մի կանգ ա-
ռած կը սկսի խորհել տրտմութեամբ
մի անցելոյն վերայ և ճշմարիտ ուրա-
խութեամբ մի ներկայիս վերայ, որոյ
բարիքները առ աչօք չեն, այլ իրա-
կանութիւն : Լուաւել զարմանալոյ
արժանի է հանճարասէր դիտողի աչ-

քին սուրբ Լիւթուոյս ներկայ վիճակը,
երբ նկատելու ըլլայ՝ թէ այս յառաջա-
դիմութիւնները կը պարտաւորի երկ-
նաւոր Հօր մի աստուածային խնամոյց՝
և ոչ թէ նիւթական արդիւնքներու,
յորոց զուրկ է Լիւթուս առ անաջողու-
թեան ժամանակին :

Ուրիշ ժամանակ առիթ պիտի
ունենամք սոյն յառաջագիմութեանց
վերայ խօսելու և նոր հաստատու-
թեանց վերայ մանրամասն տեղեկու-
թիւններ հաղորդելու մեր բարեսիրտ
Լիւթին, որոյ սիրտը լեցուն է ակնկա-
լութիւններով, որպէս զի և մեք ըստ
մեր բաղձանաց պարտաւճար ըլլամք,
և անոնց ակնարկութիւնը դարձը-
նեմք դէպ առ Սուրբ Լիւթուս և առ
պաշտպանս նորին սուրբ Լուսաբայն
Յակոբոս սիրելի աշակերտն Քրիստոս
սի՛ն և արդարն Յակոբ՝ առաքելապե-
տըն և փոխանորդն նորին, որոց ի
պատիւ նուիրեմք և զմեր աշխատու-
թիւնս :

Ե.Ր.ԿԵՅԻՆ

Ա.ՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Լիւթուոյս յառանգաւորաց
դպրոցին օր յառաջ ծաղկելուն և
կարգաւորութեանը համար ասկէ իբր
չօրս հինգ ամիս յառաջ փութաց Լ-
մենապատիւ Սրբազան Պատրիարք
Հայրը իւր առաքելական անդրանիկ
օրհնութեանցը չըջաբերական Կոն-
դակին հետ՝ միանգամայն և յիշեալ
Պարոյրին համար եւս աշակերտացու-
ողայք ժողովելու նպատակաւ առան-
ձին տպեալ նամակներով յատուկ
ցուցակներ եւս յուղարկել առաջ-
նորդանիստ դաւառները, որպէս զի
ըստ պայմանաց ցուցակին՝ իւրաքան-
չիւր գաւառներէ մէկմէկ տղայ ընտ-

բանօք որոշելով խրկեն ի Ս . Աթոռս մինչեւ ի Ս . Օլտիկ . և ըստ չափ մանեալ Վանոնաց սկսուի անոնց դասական ընթացքը : Վանի մի գաւառներէ , ինչպէս որ կը ըսեմք , ցուցակին պայմանացը համեմատ պատրաստած են տղայք և խրկելու վերայ են , բայց կ'իմանամք որ քանի մի տեղ ալ մինչեւ հիմայ ոչ նամակներն և ոչ ցուցակները հասած են Վերապատիւ Առաջնորդաց և կամ Թաղական խորհրդոց մեծարոյ Անդամաց ձեռքը : Այս ահամայ և կամ որ և իցէ պատճառաւ եղած զանցառութիւնը բարեքելու համար , արժան համարեցինք այս տեղ մասնաւոր կերպով նշանակել , և յորդորել Վերապատիւ Առաջնորդները իւրաքանչիւր վիճակոյ , որպէս զի առանց ժամանակ անցընելու փութան ըստ պայմանաց ցուցակին խրկել աշակերտացուները յառաջ քան զսուրբ Օլտիկը :

Ցուցակը գեռ չընդունող վիճակաց դիւրութեանը համար կարեւոր կը դատիմք կրկնել հոս թէ անոր և թէ տպեալ նամակին օրինակը :

ՊԼՅՄԱՆՔ

Սորբ Արհմայն ընդհանրապէս հինգ շաբաթ իմ համախառնաց հետ :

1. Եկող պատանին պէտք է որ իւր հետն ունենայ Ս . Աթոռոյս կնքով * կնքեալ ներկոյ Տոմսակս , նշանակուած ըլլալով հինգ պայմանաց դիմացի պարտապէջին մէջ պահանջուած հանգամանքներն ամենայն ճշտութեամբ :

2. Եթէ որոշուած պատանին Տոմսակին մէջ նշանակուած հանգամանաց մէկուն գէմ պակասաւոր գըտ-

նուի , անմիջապէս ետ կը խրկուի :

3. Նամբուն ծախքը ծնողք , կամ խնամակալուք , կամ տեղւոյն հասարակութիւնը պարտի հոգալ , նմանապէս ըստ երկրորդ պայմանին թէ որ ետ խրկուելու ըլլայ պատանին , դարձեալ իրենք պիտի հոգան ճամբուն ծախքը :

ՏՈՄՍԵԿ

Բնորոշելի աշակերտաց Ժառանգաւորաց Դպրոցին սորբ Յանգիւսան վանոյ Երդաստի :

ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ

Օրդ պէտք է ունենան աշակերտք ըստ հետագայ անհրաժեշտ պահանջանց :

1. Հաստկնին պէտք է ըլլայ տաւրն և վեցէն մինչեւ տասն և ութ տարեկան :

2. Բարբերնին ու վարբերնին աւնարատ ու պարկեշտ :

3. Մկրտող քահանայն պէտք է վկայէ անոր մկրտեալ ըլլալուն , նոյն պէս կնքտհօրն անունը , և տղուն ծնած օրն ու տարին պէտք է նշանակուի :

4. Իւր մայրենի լեզուին հասարակ ընթերցանութեան ու գրութեան մէջ վարժ ըլլայ :

5. Որովհետեւ եկեղեցականութեան սահմանեալ է , պէտք է որ մարմնոյ կողմանէ * անարատ ըլլայ և անձամբ առողջ :

* Առանց կնքոյ եղած Տոմսակը խորհախեալ կը համարուի :

* Անարատ կրտսի տղոյ մի , թէ որ չէ կաշի խուլ , ներքինի , ձեռնատ (չօլք) , միակնի , լուռ նոտ (սարալ) , պնչատ (պոլոռնար) , չլակն , կարճատեւ , գոնջ (բէլ) , և թրուտ :

ՏՊԵԱԼ ԿԱՄԱԿԻՆ ՕՐԻՆԱԿԸ

Ըստ տնօրէնութեան Ս. Աթոռոյ, որպէս յայտ է, հաստատեցաք ի նորոյ և դասարան մի յատկացեալ վասն յառանգաւորաց, զորոյ և զաշակերտսն որոշեցաք ամէլ ընտրանօք յիւրաքանչիւր վիճակէ մէն մի, որպէս զի զնորհա Ս. Աթոռոյս ամենայն ազգ մեր վայելիցէ. և այն ըստ պայմանացն զոր ունիք տեսանել ի ներփակեալ թղթիս, որ է միանգամայն և Տոմսակ ընդունելութեան պատանւոյն: Առաքելով և առ Աստուածաշնորհ Աղբարութիւնն ձեր օրինակ մի ի յիշեալ Տոմսակոց՝ կընքեալ մատանեաւ մերով, յանձնեմք Խոհեմութեան ձերում ընտրել և ի վիճակէ ձերմէ պատանի մի՝ ոչ ի հարկոց, այլ յաւէտ ի միջակայնոց և ի չքաւորաց. միայն զի իցէ բարութն և վարուք պարկեշտ և յարմար եկեղեցականութեան, և վարժ դռնէ ի հասարակ ընթերցանութեան, և յայտմ ընտրութեան պարտի իւրաքանչիւր օք վարիլ առանց աշառութեան, ունելով կէտ նպատակի մտացն զօգուտն սրբոյ Արքեպիսկոպոս: Եւս դտանելոյ զոմն ի յարմարագունից, եթէ իցէ նա կարօտաւոր ծնողաց որդի, պարտ է գտանել նմա և ինամակալու զօք յերախտաւոր երեւելեաց ժողովրդեանն, և կամ գէթ ի հասարակաց արկեղէ հոգասցին ծախք ճանապարհի պատանւոյն:

Որպէս յայտ է, յերկրորդում էջի Տոմսակին պարտին յանդիման իւրաքանչիւր հինգ յօդուածոց նշանակել զհասակ, զվարս, զանուն մկրտող քահանային և զկնքահօրն, և զամ և զօր ծննդեան պատանւոյն. նոյնպէս և զկարողութիւնն նորա ի մայրենի լեզուին ընթերցանութեան, և զանա-

րատութիւնն նորին ի կողմանէ մոր մնոյն, և որպէս յայտնի նշանակի երկրորդ պայմանաւ, եթէ պատանին գրտանիցի թերի միով և եթ ընդդէմ պայմանեալ պահանջանաց, առանց աշառութեան յետս առաքի:

Ի վերջէ յանձն արտրեալ զընտրութիւնն աշակերտելի պատանւոյն՝ խոհեմութեան աստուածաշնորհ Աղբարութեանդ, առաքել զնոյն ի Ս. Աթոռս յառաջ քան զսուրբ Օգոստին կըն, մնամք աղօթարար վասն ձեր և համօրէն Աղգիս:

ՅԵՐԱՍԱԼԵՄ.

ԱՄԷՆ Ս. ՅԱՆՆԵՆԻ, 1865:

ԳՐԱԳԻՏԵԿԱՆ

ԼԵՐԻՔԻՆ ԿԵՆԵՐԻ:

Աղգային մատենագրութեանց և անոնց հեղինակաց պատմութիւնը որքան որ կարեւոր համարուած է, այնքան եւս աւելի կարեւորագոյն ճշտութիւն կը պահանջուի պատմութեան պայմաններուն մէջ: Այն աղգային մատենագրութեանց՝ թէ՛ հեղինակութիւնն ըլլան և թէ՛ թարգմանութիւն, մեծագոյն մասը անտիպ կը մնան, վասն որոյ և ողգին գրագիտաց առաջը չըլլալով՝ ազատ մնացած են բանագրատութենէ ու անաչառ քըննութիւններէ: Կան ուրեմն հայ գրողութեանս վերաբերեալ շատ մատենագրութիւններ, որոնց հեղինակները՝ առանց իրենց երկասիրութիւնները տպագրութիւն մէջ բերուելու, ոչ արդարացի քննութեան տակ ինկած են, և ոչ պատմութեան մէջ իրենց արժանաւոր յարգը գտած: